

Update Bureau Edustandaard

16 juni 2022

Voor: Standaardisatieraad
 Van: Henk Nijstad (Bureau Edustandaard)
 Datum: 9-6-2022

Inhoud

1. Bijeenkomst Architectuurraad van 14-4-2022.....	1
2. Ketenarchitectuur onderwijsgegevensplatform: ROSA-scan + scope	1
3. Gevraagd besluit: toevoegen status en gebruiksadvies aan afspraken	3
4. In beheer name nieuwe versie Certificeringsschema informatiebeveiliging en privacy ROSA v3.0.....	3
5. Update Edu-K Attributenbeleid	5
6. Overig	5

1. Bijeenkomst Architectuurraad van 14-4-2022

Agenda, concept-verslag en de overige stukken van bij de bijeenkomst vindt u op:

https://www.edustandaard.nl/standaard_bijeenkomsten/bijeenkomst-architectuurraad-april-2022/

. Agendapunten:

Ketenarchitectuur onderwijsgegevensplatform	In deze update, informatief
Update ROSA Revisie	Apart agendapunt, aparte memo.
Adviesaanvraag nieuwe versie van het Certificeringsschema ROSA	Ter besluitvorming, in deze update
Update Edu-K attributenbeleid	In deze update, informatief
Voorstel uitbreiding van statussen en gebruiksadvies van afspraken	Ter besluitvorming, in deze update

2. Ketenarchitectuur onderwijsgegevensplatform: ROSA-scan + scope

DUO heeft nav. knelpunten in de gegevensverstrekking tbv. de zgn. WRO artikel 23 op verzoek van de Datakamer een eerste versie van een ketenarchitectuur

Onderwijsgegevensplatform uitgewerkt. Grotere gedachte hierachter is: het is voor bepaalde soorten informatie die in de onderwijsketens beschikbaar zijn en die van belang zijn voor bijv. het doen van onderzoek of voor verantwoording, belangrijk dat deze op een professionele, duurzame manier worden verzameld en beschikbaar komt. Bijv. duurt het nu soms 3 tot 5 maanden voordat een onderzoeksaanvraag bij DUO kan worden gehonoreerd. Of gegevens komen niet beschikbaar vanwege problemen met de AVG die samenhangen met de manier waarop gegevens worden opgeslagen of beschikbaar worden gesteld – deze problemen kunnen worden voorkomen door een deugdelijke data-architectuur (is de stelling).

De Datakamer heeft dit omarmd en wil graag dat architecten uit de onderwijsketen gezamenlijk in een werkgroep komen tot een gedragen ketenarchitectuur om deze gegevens professioneel en ‘onder architectuur’ te ontsluiten. Na presentatie in de Architectuurraad (januari 2022) heeft Bureau Edustandaard op verzoek van de Architectuurraad een ROSA-architectuurscan uitgevoerd en aangevuld met een notitie over de scope en de aard van de gegevens die het betreft. Dit is besproken in de Architectuurraad van 14 april 2022.

Tav. de scope van de gegevens is gesteld: in eerste instantie gaat het om de gegevens die DUO verzameld voor de WRO. Echter, het gaat veel verder te weten ook gegevens die DUO inwint (ook bijvoorbeeld WSF, onderwijspersoneel, bekostigingsstatus). En in feite ook een breed aanbod van gegevens voor onderzoeksbehoefte, bijvoorbeeld ten aanzien van “leerresultaten”. Bijv. als men grootschalig onderzoek wil doen naar de relatie tussen succesfactoren in de leerontwikkeling van studenten (leerlingen) in relatie tot de genoten vooropleidingen. Verder is gesproken over de aard van de gegevens, het gaat in zijn algemeenheid om:

- Geaggregeerde gegevens, en
- Gegevens op individueel niveau, waarbij het irrelevant is wie het individu is (geanonimiseerd, gepseudonimiseerd), en
- Datasets (intern coherent) waarbij hetzelfde individu weliswaar in meerdere datasets kan voorkomen maar dat individu niet tussen verschillende datasets traceerbaar is, en/of
- Gekoppelde datasets, waarbij niettemin de privacy van individuen in de datasets is gewaarborgd.

De notitie over de scope vindt u [hier](#). De Architectuurraad heeft aangegeven het zeer verstandig te vinden om te investeren in een ketenarchitectuur voor dit soort gegevens. M.n. vanuit het HO werd de gelijkenis getrokken met Research Data Management (HOSA): hier spelen hele vergelijkbare kwesties waar dus samenwerking voor de hand ligt. DUO loopt binnen de overheid voorop in het experimenteren met zgn. syntetische data, wat mogelijk hier ook een rol kan spelen. Ook elders lijken er ontwikkelingen te zijn die hier raakvlakken mee hebben, bijv. zgn. gegevensleveringen personeel (Keten Regieoverleg HO, waarbij ook de VSNU is betrokken). Er is afgesproken dat de beide initiatiefnemers van DUO in eerste instantie de leiding nemen in de vervolgstappen met focus op de gegevens voor de WRO artikel 23, en dat een eerste bijeenkomst van een op te zetten werkgroepje van de Architectuurraad wordt georganiseerd.

De Standaardisatieraad wordt gevraagd kennis te nemen van bovenstaande en uitgenodigd zich uit te spreken over de wenselijkheid van een duurzame ketenarchitectuur voor dergelijke (onderzoeks- en verantwoordings)gegevens. Zijn er ideeën over de te volgen route, en de rol van Edustandaard hierin?

3. Gevraagd besluit: toevoegen status en gebruiksadvies aan afspraken

In 2021 heeft Bureau Edustandaard met de Standaardisatieraad afgesproken om de informatievoorziening op de website van Edustandaard te gaan verbeteren. Dit heeft geleid tot een eerste set verbeteringen op 14 april is voorgelegd aan de Architectuurraad. Deze heeft hierover positief geadviseerd (zie verslag). Het betreft:

1. Uitbreiding van de statussen die een afspraak kan hebben en deze te voorzien van een concrete definitie en toelichting. Het betreft de statussen: aangemeld, afgewezen, beheerd, niet beheerd.
2. Classificatie van afspraken met een gebruiksadvies "Verplicht" of "Aanbevolen", in lijn met de staande praktijk zoals Forum Standaardisatie die hanteert. Bij Edustandaard is de status 'pas toe of leg uit' (PTOLU) ook al toegekend aan diverse afspraken, zoals aan RIO canonieke modellen, de UBV-afspraken waaronder UBV TLS en Edukoppeling REST/SaaS. Deze staande praktijk wil Bureau Edustandaard graag formaliseren.
3. Omdat er binnen een afspraak ook diverse varianten (ook van onderdelen van afspraken) kunnen ontstaan tijdens de levenscyclus wordt ook hiervoor een uitbreiding voorgesteld. Het betreft de statussen: in bewerking, ter review, definitief, gearchiveerd. Voor versie betreft het: is vervangen door, vervangt, actuele versie.

Het complete voorstel inclusief toelichting vindt u in de [memo 'Statussen en gebruiksadviezen'](#) aan de Architectuurraad van 14 april 2022. Ten overvloede wordt vermeld dat in de voorbereiding van dit voorstel goed is gekeken naar cq. ruggenspraak is gehouden met Forum Standaardisatie. Aanvullend op bovenstaand voorstel is de wens om in de nabije toekomst informatie toe te voegen per afspraak: op welke processen van toepassing(contexten), voor welke actoren en rollen, alternatieven. Dit vergt echter aanpassingen en toevoegingen die afhankelijk zijn van het werk in project ROSA Revisie en is dus nu nog niet aan de orde.

De Standaardisatieraad wordt gevraagd akkoord te gaan met de voorgestelde aanpassingen mbt. de status en gebruiksadvies van een afspraak bij Edustandaard.

4. In beheer name nieuwe versie Certificeringsschema informatiebeveiliging en privacy ROSA v3.0

De werkgroep IBP van Edustandaard biedt de nieuwe versie van het Certificeringsschema ROSA aan voor formele in beheername, versie 3.0. Dat is de baseline voor informatiebeveiliging voor toepassingen in het onderwijs, met een heel breed werkings- en toepassingsgebied in het onderwijs. Het betreft met name een aantal belangrijke cosmetische verbeteringen die de gebruikerservaring verder verbeteren.

De aanvraag is voorbereid door Bureau Edustandaard (Jeroen Hamers). De oplegnotitie met de samenvatting en het gevraagde besluit vindt u [hier](#).

Als achtergrondinformatie vindt u het gebruikelijke [aanmeldformulier](#) van de werkgroep en [het advies / de beoordeling door Bureau Edustandaard](#) door de links te volgen naar de website van Edustandaard.

Uit de oplegnotitie worden 2 aspecten uitgelicht voor de Standaardisatieraad:

→ Voorstel gebruiksadvies nieuwe versie Certificeringsschema (3.0?): pas toe of leg uit (ipv. Aanbevolen)

In de huidige praktijk van Edustandaard krijgen de afspraken met een breed toepassings- en werkingsgebied die vaak ook een ontstaan hebben vanuit de PTOLU-lijst van Forum Standaardisatie, het gebruiksadvies PTOLU. Het gaat om afspraken zoals: RIO canonieke modellen, alle UBV-afspraken, Edukoppeling. Certificeringsschema 3.0 hoort naar de mening van Bureau Edustandaard ook in dit rijtje thuis: naast een breed toepassings- en werkingsgebied betreft het enerzijds een noodzakelijk te gebruiken afspraak (BIV-risico's moeten deels op basis van wetgeving in kaart zijn gebracht) en anderzijds is dit het meest voor de hand liggende instrument dat in de onderwijsketens beschikbaar is. Het heeft zijn waarde inmiddels bewezen, en het bevordert een uniforme werkwijze in de ketens. De Architectuurraad ondersteunt in haar bijeenkomst van 14 april bovenstaande en acht het van groot belang dat het gebruik vanzelfsprekend wordt (zie expliciete vraag aan de Standaardisatieraad). Aanvullend wordt nog vermeld dat in de Leermiddelenketen het gebruik hiervan ook wordt verwacht: het Privacy Convenant 4.0 van Edu-K is geënt op deze nieuwe versie van het Certificeringsschema. Tot slot: dit gebruiksadvies biedt alle ruimte om af te kijken, echter dan is wel een uitleg aan de keten verschuldigd. Bureau Edustandaard stel daarom in samenspraak met de Architectuurraad voor om het gebruiksadvies 'pas toe of leg uit' (PTOLU) mee te geven.

→ De vraag van de Architectuurraad aan de Standaardisatieraad:

Het vernieuwde Certificeringsschema is in de ogen van de Architectuurraad een uitstekend instrument om de veiligheid van toepassingen in de onderwijsketens verder te verbeteren. Aan de Standaardisatieraad de vraag: hoe kan het gebruik flink worden bevorderd, en wat zijn hiervoor de acties die vanuit Edustandaard (Standaardisatieraad, het Bureau, werkgroepen, etc) kunnen worden gedaan ?

De leden van de Standaardisatieraad wordt gevraagd om, gelet op bovenstaande overwegingen:

- In te stemmen met de beheersnaam van de update van de afspraak "Certificeringsschema informatiebeveiliging en privacy ROSA", versie 3.0.
- Het gebruiksadvies is daarbij "Verplicht" ("Voor deze standaarden geldt het 'Pas toe of leg uit'- beleid.").

- Daarnaast worden de leden van de Standaardisatieraad door de leden van de Architectuurraad gevraagd "hoe het gebruik in de onderwijsketens flink kan worden gestimuleerd."

5. Update Edu-K Attributenbeleid

Het bestuur van Edu-K heeft aangegeven graag het Edu-K Attributenbeleid formeel in beheer te willen brengen bij Edustandaard. Na de bespreking in de Architectuurraad in oktober 2020 is men hard aan de slag gegaan met de adviezen. Een notitie over meer geavanceerde (realtime) distributie van attributen direct gekoppeld aan doelbinding in het 3de kwartaal van 2021 heeft nog geen vervolg gekregen – mogelijk dat dit als use case wordt opgepakt door het programma Edu-V. De laatste stand van zaken is dat Kennisnet is gevraagd om te adviseren over (de in beheer name van) het Attributenbeleid aan de hand van ROSA en BOMOS (de referentie waarop Edustandaard zich baseert) en advies te geven over de te volgen weg. Dat advies wordt verwacht in de maand juni 2022.

6. Overig

Bureau Edustandaard voert op dit moment op verzoek van de Architectuurraad een ROSA-scan uit op het RIO Register mbt. in hoeverre de afspraak 'RIO Canonieke modellen' gevolgd. Dit was onderdeel van het advies van de Architectuurraad mbt. de formele in beheer name van deze RIO canonieke modellen in maart 2022 door Edustandaard.